

ACC. N:R. M 6284:1-7.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Thage Bengtsson

Härad: Albo

Adress: Branshult, Hjortoberga

Socken: Hjortoberga

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år ..... i .....

Tillägg till uppteckningen om
handel och marknad. (Umsä. 148)

(Svar på särskild fråga i brev!)

Innehåll:

Häradsvacker

Sockenkommarkare

Sockenkräddare

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6284:1.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Thage Bengtsson

Härad:

Allbo

Adress:

Brunshult, Hjortsberga

Socken:

Hjortsberga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVHandel och marknad

Den i uppteckningen
Handel och marknad omfattade härad-
rarkaren Fredrik, som levde och verkade
på 1850-60-talen, gick under denna tid
allmänt under benämningen "häradrarkare".
Enligt gamla personers uttåg var det inga
andra än Fredrik, som fingo utöva
rarkareyrket inom häradet. Rarkaren
hade, som bekant, till uppgift att slå
ihjäl kattungar och hundvalpar, flä-
döda hästar, kastera fölingar o. dyl.
schikanerande arbeten. Öven har det om-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6284.2

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Lugi Bengtsson

Härad:

Björbo

Adress:

Branstulls Hjärtebergsgården

Socken:

Hjärtebergsgården

Berättat av:

Uppteckningsår:

1947

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Salak, att häradsrättaren skulle närvara
och biträda vid avrättningar. Så skulle
en gång på galgbacken i Proheda en
missdådare vid namn Niklas ha avrättats.
När löden avhuggit den dömdes huvud,
kom häradsrättaren fram, tog tag i
fötterna på liket och drog ner det i en
fört grävd grop. Därefter medkastade han
det avhuggna huvudet, och så fylldes
gropen igen.

Fredrik körde omkring i sitt distrikt
med häst och vagn och hade hela sin
familj med, h. o. m. grisen var med på
färderna. Denne brukade springa efter

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

146284.3.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Lage Bengtsson

Härad:

Albo

Adress:

Hjursberga

Socken:

Hjursberga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

skjutten som en hund. Bakpå vagnen slack
ett halvt dusin långa metapörr ut.

Rackarn var intresserad av fiske och
stannade gärna vid sjöarna för att meta.
Han hade sina bestämde kvarter i byarna
och fick då mestadels logera på logar.

Blott hos de fattigaste och samst hållna
backstugusittarna, såsom Johan på Tranan
och "Töckarns" i Hjursberga, vilka själva
nästan betraktades som av skojaresläkt,
fick rackarefamiljen hålla till inne i
slagan.

Behövdes rackarns biträde och denne
ej väntades till gården på en tid, var

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6284.4.

Landskap: Småland

Upptecknat av:

Chagge RagnvaldHärad: Albo

Adress:

Brunshult, HjärlebergaSocken: Hjärleberga

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år

i

det att begiva sig till Björkeman och framföra sitt ärende. Min mormor, som hade sitt barndomshem i R. Blåtinge, — ungefär en halv mil från rackarins bostad — omtalade, att det ofta hände, att folk från längre bort belägna socknar kommo och frågade efter vägen till "häradsrackarins i Björkemo".

Under slutet på 1800-talet och i början på 1900-talet utövades rackaryrket av en man vid namn Andreas, en ättling till Fredrik. Han drog också omkring i bygderna med hela sin stora familj. Men han kallades ej för härad-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M6284.5

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Thage Bengtsson

Härad:

Allto

Adress:

Brunshult, Hjortberga.

Socken:

Hjortberga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rackare, utan det hette rätt och slätt
"Andreas rackare".

Det kan tilläggas att "Berkebo rackare"
voro blötda och — särskilt barnen —
vitkäriga. Slakten var säkerligen starkt
uppblandad med nordiskt blod. Even
andra raser voro inblandade. Så var
"Andreas rackares" hustru av lappsläkt.

"Berkebo rackare" voro mera godmodiga och
fredliga än de s. k. norska rackarna.

Det hördes aldrig av, att det förekom
några slagmål emellan dem och be-
folkningen. Annars levde de ett regelrätt
sällare liv: liggde i gårdarna, botade "skovan"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6284.6.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Claes Bengtsson

Härad: Allbo

Adress: Hjortsberg

Socken: Hjortsberg

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

och fallandesjuka på folk och handlade
kastar på marknaderna. Fast någon
örlighet från deras sida ej förports till-
tröddes de ej mer än jämt, och man
lämnade dem ogärna ensamma i ett
bök eller i en ladugård.

Från Björkeman i Vistanda flyttade
de sedermera till Härlunda församling
och kallades därefter "Härlunda rackare".

De yrkesutövare, som
uteslutande hade sin verksamhet förlagd
inom socknen, voro sockenskräddare och
— skomakare. De hade arbete året om
och voro illand i veckotal i summa

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

146284:7.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Thage Bengtsson

Härad:

Allbo.

Adress:

Brunskull, Hjortsberga

Socken:

Hjortsberga

Berättat av:

Uppteckningsår:

1940.

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gård. Mästarna hade ett par tre gesäller eller lärlingar med sig.

Sockenskräddare på 1870-80-talen var Johan Björkman, bosatt i Brunskull. Han sydde kläder åt både män, kvinnor och barn.

"Skomakare Daniel", ofta kallad "Litena-Daniel", emedan han var släkt till "Litena-Johannis", den "kloke gubben" i byn, Hjortsberga, var vid samma tid sockenskomakare.

Dessa båda voro de sista mästare, som vandrade i gårdarna med gesäller och lärlingar.

Skriv endast på denna sida!